

1951 – 2011.

60 GODINA

**ŠUMARIJE
VRBOVEC**

60 GODINA ŠUMARIJE VRBOVEC 1951 – 2011.

Vrbovec, studeni 2011.

Izdavač

Hrvatske šume d. o. o., Zagreb
Uprava šuma podružnica Bjelovar

Za izdavača

Stjepan Ivezić

Glavni urednik

Đuro Kauzlarić

Tehnički urednik

Željko Gubijan

Uređivački odbor

Željko Gubijan
Đuro Kauzlarić
Nada Kučan
Bernarda Pasariček
Tomislav Starčević
Franjo Šimunek
Mate Špehar

Savjetnici uređivačkog odbora

Damir Delač
Hranislav Jakovac
Branko Meštrić

Jezična savjetnica

Branka Tafra

Fotografije

Ivica Crnković
Željko Gubijan
Đuro Kauzlarić
Ivica Majhen
Žarko Petković
Tomislav Starčević
Dubravko Stipanček
Franjo Šimunek
Ivo Špehar
Boris Vrbek
Dubravko Zemčak
Arhiva Šumarije Vrbovec
Iz arhiva obitelji: Horvat, Holi, Kučan, Meštrić

Tehnički suradnik

Dario Kauzlarić

Priprema za tisak

Repro-Color

Dizajn

Antun Krešić

Tisak

Repro-Color, Zagreb

Naklada

1000 primjeraka

ISBN: 978-953-6253-32-6

CIP zapis dostupan u računalnome katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 785001

Izdavanje ove knjige pomoglo je Hrvatsko šumarsko društvo

PROSLOV

U Međunarodnoj godini šuma i na pragu 140. obljetnice organiziranoga šumarstva na prostorima Bilogorsko-podravske regije, kojoj prema unutar-njem ustroju poduzeća Hrvatske šume d.o.o. pripada Uprava šuma podruž-nica Bjelovar sa svojih petnaest šumarija, među kojima je i Šumarija Vrbovec, obilježava se još jedna obljetnica u ovoj, 2011. godini – šezdeset godina od osnutka i početka rada Šumarije Vrbovec.

U okviru obilježavanja obljetnice odlučili smo pripremiti i objaviti mo-nografiju o radu Šumarije u proteklom šezdesetogodišnjem razdoblju. Iako šezdeset godina možda i nije dugo razdoblje, šumarskim rječnikom to su puna tri dobna razreda kada se u novoformiranoj mladoj sastojini događaju najburniji događaji i najintenzivniji rast svih vrsta koje su se našle na staništu nove sastojine.

Upravo je tako u razvoju Šumarije Vrbovec. Naime, u proteklim je deset-ljećima imala vrlo dinamična razdoblja po kojima je svojim stručnim radom i ozbiljnom pristupu struci postala sve više prepoznatljivom unutar šumarske struke.

Dinamika u razvoju i radu Šumarije razlog je zbog kojega želimo krono-loškim redom zabilježiti i zaboravu oteti događaje koji su obilježili proteklo vrijeme. Želimo reći na koji način i kako je počela raditi, kako su se mijenja-le ustrojbene jedinice unutar kojih je poslovala od osnutka 1951. godine i kako posluje danas. Želimo dati odgovore na koji je način površina šuma kojom gospodari Šumarija dobivena na gospodarenje od Šumarije Sv. Ivan Žabno, kako se radilo u godinama do uvođenja novih tehnologija, motornih pila, mehanizacije i zapošljavanja stalne radne snage, kako je počela rad s tri gospodarske jedinice i 4263 hektara državnih šuma i nadzorom nad više od 6000 hektara šuma u privatnom vlasništvu, podsjetiti da se sjeklo 5800 m³, koliki je bio tada plan sječa.

Treba se prisjetiti u kojim je uvjetima Šumarija radila za vrijeme funkcio-nalne organizacije šumarstva, kada je bila podijeljena na dvije poslovne jedi-nice. Sve vrijeme svoga rada imala je najužu suradnju s dvjema našim najvišim znanstvenim ustanovama, sa Šumarskim fakultetom iz Zagreba i s Hrvatskim šumarskim institutom iz Jastrebarskoga. Plod su te suradnje mnoga znanstve-na i stručna rješenja u šumarskoj praksi. Ne smije se zaboraviti ni koliko je međunarodnih i domaćih stručnih skupova održano na području Šumarije Vrbovec, zatim da je ona poligon za redovito održavanje terenske nastave studenata Šumarskoga fakulteta iz Zagreba te studenata iz inozemstva.

Monografijom upozoravamo na dugogodišnje sušenje hrasta lužnjaka, povremena sušenja bukve, te na intenzivno sušenje četinjača, posebno smreke, posljednjih nekoliko godina. Povezano sa sušenjem, a zbog opravdane pretpostavke da je razlog sušenja hrasta lužnjaka pad razine podzemne vode, postavljeno je 107 piezometarskih cijevi na kojima se prati kretanje razine podzemne vode. Napominje se da posjedujemo specijalne rezervate šumske vegetacije i donedavno specijalni zoorezervat Varoški lug, Stazu prijateljstva s prirodom i još puno ostalih objekata koji mogu poslužiti svakomu ljubitelju prirode da u njima nađe trenutke za opuštanje i smiraj.

Uz proteklih šezdeset godina priređen je popis svih zaposlenih od prvih dana rada do 2011. godine u kojem su imena upravitelja Šumarije i kolega šumara koji su svojim radom dali velik doprinos da Šumarija Vrbovec bude danas upravo ovakva – na ponos svima.

Objavljivanjem monografije šumarska struka i šira javnost moći će se upoznati s proteklih šezdeset godina rada Šumarije Vrbovec. Svima koji su dali doprinos svojim prijedlozima, tekstovima, poezijom i prozom, fotografijama i likovnim radovima da monografija bude tiskana najsrdačnije zahvaljujemo. Posebnu zahvalnost upućujemo Upravi Hrvatskih šuma d.o.o., Zagreb, Upravi šuma podružnici Bjelovar, Hrvatskomu šumarskomu društvu Zagreb, Hrvatskomu šumarskomu društvu ogranak Bjelovar te Akademiji šumarskih znanosti na svekolikoj pomoći u pripremi i tiskanju monografije.

Đuro Kauzlarić

PREDGOVOR

Od utemeljenja 1951. godine do obilježavanja 60. obljetnice postojanja i rada Šumarija Vrbovec imala je značajnu ulogu u hrvatskom šumarstvu, a posebno unutar bivših prednika Šumskoga gospodarstva "Kalnik" Križevci, Šumskoga gospodarstva "Mojica Birta" Bjelovar, zatim u poduzeću Hrvatske šume, a osobito unutar Uprave šuma podružnice Bjelovar.

Obilježavanje 60. obljetnice rada Šumarije Vrbovec održava se u godini koju su Ujedinjeni narodi proglasili Međunarodnom godinom šuma i u vremenu kada se hrvatsko šumarstvo približava 250-oj obljetnici osnivanja prvih šumarija u Hrvatskoj u mjestima Krasno, Oštarije i Petrova Gora (1765–2015), a pred nama je i 140. godišnjica organiziranoga šumarstva na području Bilogorsko-podravske regije (1874–2014) u koju prema ustroju Hrvatskih šuma pripada Uprava šuma podružnica Bjelovar, a time i Šumarija Vrbovec kao njezin sastavni dio.

Tijekom protekloga šezdesetogodišnjega rada i razvoja Šumarija je mijenjala ustrojstvo i ime, ali temeljni je cilj ostao isti: **stručno i predano gospodariti šumama i osigurati stabilnost ekosustava, biološku raznolikost i potrajnost prihoda.**

Povezanost sa šumarskom znanosti, u prvom redu sa Šumarskim fakultetom iz Zagreba i Hrvatskim šumarskim institutom iz Jastrebarskoga, primjenom mnogih njihovih znanstvenih rezultata i naših praktičnih iskustava u gospodarenju šumama postigli smo izvrsnost sastojina koja osigurava općekorisne funkcije i ekonomsku sigurnost.

U proteklo vrijeme postojanja Šumarija Vrbovec bila je poligon, organizator i suorganizator brojnih domaćih i međunarodnih stručnih šumarskih skupova koji su se održavali u našoj zemlji. Ovdje treba istaknuti 18. svjetski kongres šumarskih znanstvenoistraživačkih organizacija, koji je održan 1986. godine u Ljubljani (Slovenija), i Međunarodnu konferenciju za unapređenje uzgoja i genetike raznolikosti hrastova 2000. u Zagrebu. Tim stručnim terenskim skupovima prisustvovali su mnogobrojni šumarski stručnjaci iz mnogih zemalja svijeta i divili se našim šumama.

Osim tih najviših svjetskih šumarskih skupova bili smo domaćini brojnim šumarskim stručnjacima iz Hrvatske i Europe, na kojima su se izmjenjivala iskustva o načinu i postupcima u gospodarenju našom najvrednijom vrstom drveća, hrastom lužnjakom.

Šumarija je redovito domaćin terenske nastave studentima Šumarskoga fakulteta iz Zagreba te studentima šumarskih fakulteta iz inozemstva, koji u

međufakultetskoj suradnji terensku nastavu obavljaju u šumama diljem Hrvatske. Mnoge generacije studenata, a danas kolega šumarskih inženjera, vidjele su naše šume i sa sobom ponijele uspomene na Šumariju Vrbovec i rad u njoj.

Iako nismo bili izravno zahvaćeni Domovinskim ratom, osjetili smo njegove posljedice. Više od trideset naših djelatnika sudjelovalo je na bojišnici. Za izbjeglice i prognanike koji su se zatekli na prostorima koje pokriva Šumarija organizirana je izrada i isporuka ogrjevnoga drva. Povratak u stanje normalne radne svakodnevice potrajalo je dulje vremena.

Proteklo vrijeme u razvoju Šumarije obilježeno je velikim tehnološkim napretkom i raznolikošću primjena novih tehnologija u svim segmentima i djelatnostima, počevši od visoko stručnih poslova na obnovi sastojina i svim radovima biološke obnove šuma, pa sve do onih neizbježnih najjednostavnijih. Napuštanjem i zamjenom ručnoga alata i animalne zaprege na radovima u šumi, uvođenjem mehanizacije, motornih pila, traktora i kamiona u sječu, izradu, privlačenje i prijevoz drvnih sortimenata, gradnjom šumskih prometnica, zapošljavanjem stalnih radnika šezdesetih godina prošloga stoljeća nastupilo je novo doba pristupa šumarstvu. Velika pomoć šumarskoj struci primjena je računalne tehnologije koja se intenzivno koristi više od dvadeset godina.

Stalno sušenje hrasta lužnjaka, povremeno bukve i sve učestalije smreke u proteklom razdoblju, uzrokovano mnogim čimbenicima, u prvom redu padom razine podzemne vode na staništima hrasta, utjecajem biotskih, abiotičkih, antropogenih, te u nekoliko navrata olujno nevrijeme koje je zahvatilo pojedine gospodarske jedinice uvelike je narušilo stabilnost ekosustava i staništa, što je dovelo do smanjenja drvene zalihe. Bilo je potrebno uložiti velike napore i sredstva za sanaciju sastojina narušenoga sklopa, čije su posljedice vidljive i sada nakon duljega vremenskoga odmaka.

Unatoč svim poteškoćama oko kontinuiranoga sušenja šuma u proteklih trideset godina naše su šume po očuvanosti i kakvoći drvene zalihe najljepše sastojine u Hrvatskoj.

Tijekom protekloga rada Šumarija je pružala usluge privatnim šumoposjednicima u kojima je bilo podosta problema u obavljanju potrebnih stručnih poslova s obzirom na male površine posjeda i velik broj vlasnika. Za kvalitetan rad i gospodarenje šumama u privatnom vlasništvu, da bi se podigla njihova kakvoća, potrebno je izdvojiti znatna sredstva, ponajprije s državne razine.

Šume kojima gospodari Šumarija rasprostiru se na području pet općina i Grada Vrbovca s mnogim selima koja su smještena uz prometnice i u kojima živi vrijedno i marljivo stanovništvo. Obrađujući svoja polja naslonjena na šume, ono svojim vrlo korektnim odnosom prema Šumariji želi da međusobna suradnja bude uvijek na što uspješnijoj razini i na zadovoljstvo objiju strana.

U proteklih šezdeset godina postojanja i rada Šumarije u njezinu podizanju i postavljanju na razinu poznatih šumarija u Hrvatskoj zasluga pripada svima šumarskim stručnjacima koji su neki dulje, a neki kraće vrijeme radili u njoj. Ovdje je prilika da im odamo dužno poštovanje i iskažemo zahvalnost za doprinos šumarskoj struci i praksi, a posebno za doprinos u stvaranju i razvoju Šumarije Vrbovec.

Zahvalnost upućujemo i mnogobrojnim prijateljima i štovateljima naših šuma i naše Šumarije na svekolikoj suradnji u proteklo vrijeme njezina razvoja i rada.

Đuro Kauzlarić

SADRŽAJ

Proslov	7
Predgovor	9
PRIGODNO O ŠUMARIJI VRBOVEC	13
Šumarija Vrbovec – primjer očuvanja šuma za buduće generacije	15
Trebalo je znati kako sačuvati bogatstvo šuma za nas danas	17
Šumariji Vrbovec uz obljetnicu	19
Važna karika u radu Hrvatskoga šumarskoga društva	21
Šumarija Vrbovec – poligon hrvatske šumarske znanosti i nastave	25
Jednomu vremenu na čast i spomen	33
ŠUMARIJA VRBOVEC U PROSTORU I VREMENU	39
Grad Vrbovec i općinska središta	41
Zemljišne zajednice	45
Sjećanje na Šumariju Sveti Ivan Žabno	49
Osnutak i razvoj Šumarije Vrbovec od 1951. do 2011. godine	53
Osobna karta gospodarskih jedinica	67
Klima	87
Obilježja tala Bjelovarske zavale	89
Rijeke našega kraja i naših šuma	97
Nizinske šume i vodni odnosi na području Vrbovca	103
Biljne zajednice naših šuma	109
Istraživanja strukture i prirodne obnove šuma hrasta lužnjaka u Šumariji Vrbovec	111
Stari hrastici sastojine hrasta lužnjaka starosti 140 i više godina	117
Zaštita šuma na području Šumarije Vrbovec 1951–2010. godine	119
Sušenje hrasta lužnjaka i ostalih vrsta	123
Zaštićeni objekti na području Šumarije Vrbovec	127
Šumske ceste	131
Lovstvo na području Šumarije Vrbovec	133
Privatne šume	137
ŠUMA – NADAHNUĆE STRUČNOMU I UMJETNIČKOMU IZRIČAJU	141
S ljubavlju su započeli, mi nastavljamo	143
Hraste, klanjam ti se!	147
Obilježavali smo godinu hrasta 2000.	155
Priča o hrastu lužnjaku	157
Šuma, životinje, priroda	163
Od ručne pile i sjekire do energetskoga drva	167
Vuglenice i proizvodnja drvnoga ugljena	173
Vodenice u vrbovečkom kraju	175
Mostovi, pruge i selo Ravnice u šumi Česmi	179
Vrbovečki penjači	181
Od prijateljstva do bratskih šumarija	183
Uz gospodarenje šumama nastajala je i šumarijska knjižnica	185
Djeca su išla stopama svojih očeva	187
Naših šezdeset zajedničkih godina – Šumarija Vrbovec i jedan Albert	191
Sjećanja	199
Tebi, vino!	203
Susret s malim puhom	211
Likovni radovi – duborezi	212
Likovni radovi – slike i crteži	215
Fotografije	217
ŠUMARIJA VRBOVEC – LJUDI I DOKUMENTI	221
Životopisi upravitelja	222
Popis stručnoga osoblja	225
Zaposleni u Šumariji od 1951. do 2010. godine	226
Popis ostalih zaposlenih radnika Šumarije Vrbovec	232
Dodatak: dokumenti i fotografije iz povijesti Šumarije	233